

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 6/2010
29.1.2010

Asia: Korvausvaatimus

Korvausvaatimuksen tekijä:

Virasto: yliopisto

Korvausvaatimus

Yliopisto on veloitettava maksamaan valtion virkamieslain 56 §:n 1 momentin nojalla 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus, koska X on ilman pätevää syytä toistuvasti otettu määräaikaiseen virkasuhteeseen. Yliopisto on veloitettava korvaamaan X:n oikeudenkäyntikulut 1 000 eurolla korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen.

X on toiminut yliopiston avoimessa yliopistossa erityispedagogiikan yliopisto-opettajana yhteensä kuudessa määräaikaisessa virkasuhteessa lukuvuosina 2003 - 2008. Ensimmäinen virkasuhteen peruste oli selkeästi yliopisto-opettaja B:n viransijaisuus. Muut määräaikaiset virkasuhteet ovat vaihdelleet kestoltaan lukukaudesta lähes kahteen kalenterivuoteen, mutta ne ovat jatkuneet yhtäjaksoisesti. Perusteena on toistuvasti ollut sijaisuus. Lukuunottamat-

ta ensimmäistä nimittämiskirjaa ja kuukauden mittaiseksi jäänyttä nimittämistä 1.8. - 31.8.2006 nimittämiskirjoista ei ilmene vakanssinumeroa eikä sitä, kenen sijaisuudesta on kyse.

Vaikka sijaisuus on yksi laillisen määräaikaisuuden peruste, voi sijaisuustehävä myös muodostua valtion virkamieslain tarkoittamalla tavalla pysyväksi tehtäväksi. Lähtökohtana on, että mitä pidempiaikaista on määräaikaisten sopimusten käyttö ja mitä useampia henkilöitä määräaikaisten sijaistaa, sitä todennäköisempää on, että työnantajan sijaistarve on pysyvää ja määräaikaisten sopimusten käyttäminen laitonta. Jos työnantajalla on koko ajan tarve pitää palveluksessaan tiettyä sijaista, koska tietty osa henkilöstöstä on jatkuvasti poissa töistä erilaisten lomien ja muiden sellaisten syiden vuoksi, on työnantajalla pysyvä sijaistarve, jota paikkaavat määräaikaiset olisi tullut ottaa pysyvään virkasuhteeseen. X:n viiden vuoden sijaisuus on selvä osoitus pysyvistä sijaistarpeesta.

Määräaikaisuuden perusteeksi usein kirjataan yleisluontoisesti se, että työn pysyvyyttä ei voida ennakoida johtuen opiskelijamäärien vaihtelusta. Edellä mainittua perustetta ei voida käyttää vuosittain toistuvasti, koska usein työn pysyvyyteen liittyy jonkinasteista epävarmuutta sen jatkuvuudesta pitkälle tulevaisuuteen. Opetusalalla voi olla vastaavaa epävarmuutta esimerkiksi siitä, kuinka paljon lapsia koulussa vuosittain on. Se, että virasto ei jostain syystä perusta tai täytä lain edellyttämällä tavalla riittävää määrää opettajien vakinaisia virkoja, ei oikeuta ottamaan vastaan työtä tekeviä opettajia toistuvasti määräaikaisiin virkasuhteisiin, mikäli työ on luonteeltaan jatkuvaa ja pysyvää. X on viitannut kuntien opettajia koskevaan korkeimman hallinto-oikeuden ja hallinto-oikeuksien oikeuskäytäntöön ja katsonut, että hänet olisi tullut ottaa jo vuonna 2004 toistaiseksi voimassa olevaan virkasuhteeseen.

Asian käsittely ja selvittäminen

Yliopisto on antanut vastineen.

X on antamassaan vastaselityksessä todennut, että X on toiminut B:n sijaisena ainoastaan ajanjakson 18.8.2003 - 31.10.2006. B on irtisanoutunut yliopistosta yliopiston opettajan tehtävästä 1.11.2006 siirtyäkseen Maanpuolustus-kouluun suunnittelijaksi. B palasi tämän jälkeen vielä yliopiston palvelukseen määräaikaiseksi yliopisto-opettajaksi. X:n tietojen mukaan nimitys oli tehty 1.1. - 31.4.2008, mutta B irtisanoutui 1.3.2008. X ei siis ole toiminut 1.11.2006 - 31.7.2008 välisenä aikana kenenkään sijaisena.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukaan virkamieheksi voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus,

avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta. Virkamiestä ei tällöin nimitetä virkaan, vaan virkasuhteeseen. Pykälän 2 momentin mukaan jos virkamies nimitetään 1 tai 2 momentin nojalla määräajaksi, tulee nimittämiskirjasta ilmetä määräaikaisuuden peruste.

Valtion virkamieslain 56 §:n 1 momentin mukaan virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta taikka ilman 9 §:n 3 momentissa säädettyä erityistä syytä nimitetty määräajaksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla määräajaksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään 6 ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Korvauksen määrää maksettavaksi virkamieslautakunta. (30.11.2007/1088)

Oikeudellinen arvio ja johtopäätös

Yliopisto on nimittänyt X:n yhteensä kuuteen määräaikaiseen virkasuhteeseen seuraavasti: 18.8.2003 - 31.7.2004, 1.8. - 31.12.2004, 1.1. - 31.7.2005, 1.8.2005 - 31.7.2006, 1.8.2006 - 31.7.2007 ja 1.9.2006 - 31.7.2008. X on irtisanoutunut 1.8.2006 - 31.7.2007 virkasuhteesta ja siirtynyt hoitamaan virkasuhdetta 1.9.2006 - 31.7.2008.

Jokaisessa nimittämiskirjassa määräaikaisuuden perusteeksi on merkitty sijaisuus. Vakanssin numero ja se, kenen sijaisena X on toiminut ilmenee vain yhdestä nimittämiskirjasta. Yliopisto on antamassaan vastineessa kuitenkin yksityiskohtaisesti selvittänyt, kenen sijaisena X on kulloinkin toiminut. X on nimitetty yliopisto-opettaja B:n sijaiseksi neljään virkasuhteeseen ajalle 18.8.2003 - 31.7.2006, ja B:lle on myönnetty vastaaville jaksoille virkavapautta. X on nimitetty virkasuhteeseen 1.8.2006 - 31.7.2007 yliopisto-opettaja C:n sijaiseksi, ja C:lle on myönnetty vastaavalle ajalle virkavapautta. X on itse irtisanoutunut tästä virkasuhteesta ja hänet on nimitetty virkasuhteeseen 1.9.2006 - 31.7.2008 jälleen B:n sijaiseksi, koska B:lle on myönnetty virkavapaus sanotuksi ajaksi. Merkitystä on nimittämishetkellä tiedossa olleilla olosuhteilla. Sikäli kun X on toiminut viimeisimmässä virkasuhteessa sijaisena tai avoimen viran hoitajana, molemmat ovat valtion virkamieslain mukaan hyväksyttävissä perusteita nimittää määräajaksi.

Edellä mainituilla perusteilla yliopistolla on ollut valtion virkamieslain 9 §:n mukainen peruste nimittää X määräaikaisiin virkasuhteisiin. Viransijaisuuden pitkä kesto ei ole myöskään voinut velvoittaa yliopistoa perustamaan uutta vakinaista virkaa.

Päätös

Virkamieslautakunta hylkää korvausvaatimuksen.

Oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus hylätään lakiin perustumattomana.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 9 § 1 mom. ja 2 mom. ja 56 § 1 mom.

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Rita Ruuhimäki

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen, jäsenet Kulla, Paanetoja, Isomäki, A. Nieminen, Komulainen, M. Nieminen ja Keturi sekä varajäsen Nyblom.